

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2 25 K, za Ameriko 2 75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Tristopna polt-vratica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

30. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 24. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Frančiškanske ulice številka 8/1.

Poštni uslužbenci in volitve.

Na Dunaju, 21. aprila.

Minule dni se je vršil veličasten volilni shod poštne uslužbenec, ki kaže, kako mogočno prodira tudi v to kategorijo razredna zavest. Socialno-demokratski kandidat, sodrug Forstner je govoril o položaju poštne uslužbenec. Takoimenovana regulacija plač, ni prav nič vredna. Pomožni uslužbenci prejmo 40 vinarjev, definitivni 10 do 18 vinarjev na dan. Socialni demokratje ne obetajo uslužbenecem zlatih gradov za slučaj izvolitve. Najpametnejše je, da se poštne uslužbenec zanašajo na svojo lastno moč in v tem oziru potrebujejo organizacije, ki bi se raztezala po vsej državi. Sedaj morajo, če nimajo posebne protekcije, čakati po 7 let na definitivnost, četudi se predstojniki v enem letu do dobrega lahko prepričajo o sposobnosti. Če bi avstrijski ministri morali toliko časa čakati na definitivnost, tedaj bi nihče izmed njih ne užival pokojnine. Službeno napredovanje poštne uslužbenec je odvisno od samovoljnosti in milosti predstojnikov, in ti pogosto vtaknejo iz službenih ozirih človeka, ki jim ne stoji k obrazu, v malo oddaljeno gnezdo, kakor se je poslednji čas zgodilo več slučajev na Dunaju. Od nekega uslužbenca so zahtevali 1000 K za škodo, ki jo je baje zakrivil. Uslužbenec se je obrnil na sodnijo, ki je njegovo nedolžnost dognala. Toda poštna uprava ga je, neglede na pravorek sodnije, prestavila iz 1. v 3. plačilni razred, da mu sčasoma odtegne vsoto, do katere poštna uprava sploh nima pravice. — V disciplinarni komisiji nimajo poštne uslužbenec nobenega zastopnika. Večini poštne uslužbenec se godi slabše kot t. zv. certifikatistom; saj je prav, da živijo oni, ki so služili državi 12 let kot vojaki, nekaj prednosti. Toda oni, ki služijo že 12 let v poštni službi, bi morali biti enaki certifikatistu-začetniku. Nezaslišano je tudi, da morajo poštne uslužbenec služiti 40 let, predno dosežejo pravico do polne pokojnine. Sekcijskemu šefu Wagner-Zauregg, ki je to označil za čisto primerno, bi bilo želeli, da bi 14 dni pisma raznašal ali pa opravljal službo na kolodvoru. Nečuvno je tudi, da v poštni stroki ni nič rezervnega osebja; če kdo oboli, se zvali delo na druge, kar ne zadene le dotičnika, temveč tudi občinstvo. Tudi nagrad pri pošti nič ne plačujejo; 30 vinarjev, ki jih daje poštna uprava je miloščina, do katere nimajo uslužbenec nobene pravice, dočim se jih k opravljanju nadurnega dela lahko sili. Postiljonom se mora všteti postiljonsko službeno dobo, ker ne morejo čakati 40 let na pokojnino. Pomoč poštne uslužbenecem obstoji v dvojem: prvič v dobri organizaciji in drugič v tem, da se politično pridružijo ostali armadi zatirancev. — Socialno-demokratski kandidat dr. Ellenbogen je izjavil, da so poštne uslužbenec tekali doslej za meščanskimi strankami, ki so jih lepo za nos vodile in jim z velikimi besedami razlagale veliki upliv in moč svojih voditeljev. Vse skupaj je bila velika

komedija in zato prihajajo poštni uslužbenec sami od sebe v socialno demokracijo. Kdor trdi, da more državni poslanec vse doseči, je lažnik; največ si morejo pomagati poštni uslužbenec sami z bojem in ne s pohlevnostjo in potrpežljivostjo. Za boj pa treba trdne organizacije. Koliko svojih zahtev so železničarji že dosegli, kojih dobra organizacija šteje 54.000 članov. Z zadnjim pasivnim odporom so dosegli 15 milijonov kron. Politično pa morajo stopiti v socialno demokracijo, ki obstoji ravno v organizaciji lastne in politične moči. — Poštne uslužbenec Orel je dejal, da med poštne uslužbenecem in delavcem ni nobene razlike: obema se enako godi. Zahtevo po 35 letni službeni dobi je odklonila poštna uprava z motivacijo, da so poštne uslužbenec itak vedno na zraku. Toda nobeden izmed njih ne doseže starosti 100 let, čeprav teka po stopnicah gorindol in požira vsakovrstne bacile. Socialno-demokratska stranka je edina, ki ima resno voljo, uslužbenecem pomagati. — Soc.-dem. kandidat Skaret je izvajal, da vodi soc.-demokratsko stranko ena misel: pomagati zatirancem! Od strank, ki zastopajo koristi industrijev in veleposestnikov, ki draže živila, nimajo poštne uslužbenec ničesar pričakovati. Te stranke nimajo drugega pomena, ko pomagati posameznim izvoljencem v sedlo. Urednik Seiler je omenjal neerarične uslužbenec, za katere se je v drž. zboru toplo zavzemal soc.-dem. posl. Seitz. — Nato je bila z velikim navdušenjem soglasno sprejeta resolucija, da voli poštne uslužbenec le kandidate soc.-demokrat. stranke, ki je edina zmožna zastopati koristi poštne uslužbenec.

Gorenjski klerikalizem in liberalizem.

Klerikalci so pravzaprav zelo komodni ljudje. Na Gorenjskem vsaj. Klerikalni kandidati se ne trudijo preveč z volilno agitacijo, njihovi politični shodi so zelo redki. Odkar je naš kandidat dr. Dermota, so napeli druge strune. Kamor prideš — misijon. Pride v faro par misijonarjev in ti pridigajo cel teden in spovedujejo. Samo radi volitev. Strašno zbegajo ljudi. Ko je dr. Dermota napovedal volilni shod v Kranjski gori, je župnik napravil misijon in agitralo in izpovedovalo se je, kar se je dalo. Tudi pametni ljudje so šli k spovedi: »Kaj bereš?« — »Rdeči Prapor!« ali »Narod!« In prične se agitacija za »Domoljuba« in »Slovenca«. Pri tem se opaža to: Liberalci še obljubi opustiti »Narod«, socialist pa »Prapora« ne pusti. Liberalizem ne vzgaja značajev! Ko je bil dr. Dermotov shod v Kranjski gori, liberalni gostilničar ni hotel dati svojih prostorov za shod. Pogačniku, klerikalcu, jih je dal. Shod se je vršil v drugi gostilni, čisto poleg cerkve in farovžja. Dve gostilniški sobi ste bili docela polni in z velikim zanimanjem so navzoči poslušali mirni in stvarni govor kandidata. Vsi, kar jih je bilo na shodu, bodo držali svojo moško besedo in volili dr. Dermota.

Pa je bil nedeljo pozneje dr. Dermotov volilni shod na Jesenicah. Tudi tu je bil misijon. Ravno ko bi se imel shod pričeti, so napravili misijonarji procesijo mimo zborovalnega lokala in sicer z godbo. Kaj je bilo? Velika dvorana Počiv-

vavškovega hotela je bila natlačeno polna in z navdušenjem so se vsi navzoči izrekli za dr. Dermotovo kandidaturo. Povsod misijon! Glejte! zdaj pravijo ljudje: Dr. Dermota se ni dotikal vere, rekel je celo, slab vernik je, ki bi mu jaz mogel vero vzeti, tudi bi je ne maral nikomur vzeti, čeprav bi jo mogel, meni lastna vera zadostuje, čemu pa mi bo ona mojega bližnjega? Misijonarji pa kar naprej mečejo vse na en kup: Vera, boga, dr. Dermota in »Prapor«. Torej je treba, da ločimo vero in cerkev od politike.

Po hribih misijonarjem se cveto rožice. Njihovo strašilo: pekel in vice, izda mnogo pri vernemu kmetu. Pa tudi ni nikogar, ki bi ljudstvo vsaj nekoliko podučil. Liberalci bi bili to dosedaj lahko storili. Oni so ostali lepo v svojih oštarijah in so se rogali zanemarjenemu ljudstvu. Samo, kadar so prišle volitve, so napravili par shodov, v svojem časopisju odrihali po farjih in njihovo kulturno delo je bilo končano. Zato so in bodo propadli na gnojišču lastne zanikarnosti in lenobe.

Reči se mora: Če dosedanje politično delo sodr. dr. Dermote je rodilo lepe uspehe. Če se bode delalo tako neprestano nekaj let, bo dan.

Gorenjski rojak.

Politični odsevi.

Posledice ogrskih nagodbenih zahtev. Ločitev užitnine z izključenjem avstrijskega piva, cukra in petroleja bi pomenjala za ogrsko drž. blagajno zvišanje dohodkov za najmanj 50 milijonov kron. S tem denarjem namerava Ogrska podpirati industrijo, t. j. nekaj smelih spekulantov, ki bodo začeli s snovanjem novih podjetij, z ozirom na dve prednosti: Prvič bode ogrska vlada do l. 1918 iz svojih bogatih fondov dovolila industrijskim podjetjem ne le davčno prostost, temveč tudi brezobresten kredit in druge take dobrote. Drugič pa se s 1. januarjem 1918 potegne carinska črta, ki bode nakladala na avstr. industrijsko blago do 30 odstotkov vnane carine; ta medsebojna carina se bode stekala naravnost v žep ogrske industrije. — Drugače izgleda stvar z bančno ločitvijo. Baron Bánffy, bivši min. predsednik, dalje ravnatelj ogr. kreditne banke Kornfeld in ravnatelj komercialne banke Lanczy so uganili, da je dobava za samostojno ogrsko banko potrebnega akcijskega kapitala igrača. Toda zakaj ogrska vlada o bančni ločitvi tako trdovratno molči, ko ima carinske ločitve polne usta. — Denar, to stoji, za ustanovitev banke bi se dobil. Toda banka bi zdelala z neprimerno višjo obrestno mero, kot sedaj, ker jo z denarjem zalaga kapitalno bogata Cisilivanska. Za ogrsko stran pomenja bankina ločitev: odpoved cenene kredita, nestanovitnost denarne veljave; v takih okoliščinah bi zorel finančni in gospodarski krah Ogrske, kakor je zadel Avstrijo 1873.

Razpust dume. Glasovi o bližnjem razpustu dume še vedno niso utihnili; resnični ruski ljudje in ves reakcionarni živelj je marljivo na delu, da priostri političen položaj v konflikt, ki naj bi dumo poslal k vragu. Zdi se, kakor da bi se ti ljudje ne zavedali posledic, ki bi jih razpust druge dume nedyomno rodil. Za mišljenje in razpoloženje na deželi je značilen članek, ki ga je objavil dumski poslanec Mamin v konstitucionalno-demokratskem glasilu »Rěč«. — Mamin navaja, da je v prvi dumi pripadalo od 13 poslancev, ki jih je izvolil Perm, 11 desnici in le dva sta bila kadeta. Kmetje so poslancem izrecno naročali, da naj podpirajo vlado proti upornikom, v katerih so zrlili koren vsega zla. V drugi dumi so vsi poslanci

Sodrugji in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

Permi levičarji. Kmetje so videli v samovoljnem razpustu prve dume le voljo vlade po stari metodi kmariti ruski državni čoln. Pri odhodu so dejali poslancem, da naj se dajo rajše postreliti, kot da bi se na zopetno povelje vlade razšli. Ponekod zbirajo kmetje denar za vdove in otroke, tako trdno je uverjenje, da se danji dumski poslanci ne povrnejo. Kmetje permske gubernije se štejejo h kadetom, stoje tedaj na stališču ustavne monarhije, toda ponovni razpust dume bi jih še v večji meri radikaliziral.

Slika italijanskega sodstva. Enketa o veliki korupciji po potresni katastrofi se nadaljuje in že se obeta nov škandal. Nedavno tega je stavil radikalni poslanec Fera interpelacijo na justičnega ministra, v kateri dviga najtežjo obtožbo proti zasrupošanju pravosodja v Catanzaru, največjem kalabrijskem mestu. Med drugim pravi: «Sodniki so v rokah duhovnikov in galantnih gospa, nanje se morajo obračati pravdajoče se stranke in odvetniki, če hočejo doseči svojo pravico. Mnogo sodnikov je tudi popolnoma v oblasti ponižnega sodnega uradnika, ki posoja denar proti oduškim obrestim in prodaja svoj upliv na sodnika pravdajočim se strankam. Mogočni, od kamore ščiteni se vzlic krivdi redno oprasčajo, dočim zapadejo nedolžni siromaki čisto obsodbi. V sodnih pisarnah obstoji takorekoč borza, na kateri se uganja kupčija z notarskimi spisi i. t. d. Na prizivnem sodišču kar mrgoli nadstevilnikov, dočim se na okrajnih sodnih kaze občutno pomanjkanje uradništva.» Državni podtajnik Colosimo je obljubil neprizanesljivo postopanje in napovedal imenovanje novega sodnega predsednika in generalnega prokuratorja za Catanzaro. Hkrati je slednjega koj odposlal na svoje mesto in mu poveril preiskavo. Ta ni izpadla zaželjeno, kajti pravosodni minister je poslal generalnega odvetnika od najvišjega sodišča Righettija v Catanzaro, in ta je temeljito preiskal. Pred tednom so zaprli prvega in drugega sodnega pisarja, ker se je dokazalo, da je prvi poneveril 45.000 lir depozitnega denarja, drugi pa da mu je pri tem pomagal. Istočasno so konfiscirali tudi pisarniške spise.

Anarhija na Balkanu. Zelo značilna za anarhične razmere, ki vladajo na Balkanu, je statistika političnih umorov: nad 2500 oseb je padlo v poslednjih štirih letih kot žrtev plemenskega sovraštva. Posebni mojstri v tej krvavi politični metodi, ki se obrača tako proti tujemu plemenu, kakor proti rojakom-izdajalcem, so bili izpočetka zlasti Bulgari. V poslednjem času pa Grki in Srbi skoraj prekašajo svoje učitelje; odlomek grških in srbskih umorov je nerazmerno poskočil.

Pozor na volilni imenik!

Sodrug! Somisljeniki!

Samo še do 25. t. m. je čas za reklamacije v Ljubljani. Skrbite za svojo volilno pravico in glejte nasprotnikom na prste. Volilni imenik je pomankljiv. Nasprotniki bi ga pa radi še bolj izpridili. Izvedeli smo, da pošiljajo mladoletnim pa takim, ki še niso eno leto v Ljubljani, pozive, naj reklamirajo. V imeniku so tudi ljudje, ki nimajo volilne pravice v Ljubljani, ker stanujejo izven Ljubljane. Kdor samo službuje v mestu, stanuje pa zunaj, nima volilne pravice v Ljubljani, ampak tam, kjer prebiva.

Vsa pojasnila dobite v upravnistvu «Rdečega Prapora», kjer so tudi formularji za reklamacije na razpolago. Vsakdo naj priloži reklamaciji potrebna dokazila, ker se sicer vsako reklamacijo takoj zavrne!

Pazite, da ne zamudite!

Volilni odbor.

Domače stvari.

Kregarjeva agitacija. Med ljubljanskim kandidati ima Kregar nedvomno najmočnejše koprnenje po državnozborskem mandatu, in če bilo samo od koprnenja odvisno, nihče drugi bi ne zastopal ljubljanskega mesta na Dunaju kot Kregar. Življenje pa vravnano tako grdo je, da prihajajo pri vsaki volitvi tudi volilci nekoliko v poštev. Če bi ljubljanski volilci imeli tako hrepenenje po Kregarju, kot Kregar po mandatu, bi zanj ne bilo slabo. Kako vzbuditi v ljubljanskih volilcih tako čudotvorno hrepenenje? Kregar povabi, recimo, k Marenčetu v Kurjo vas nekaj ljudi, med njimi nekaj socialnih demokratov. Ko ga ti dosti vlečejo in mu naštejeje cele legijone udanih volilcev, se v Kregarjevem srcu zbudi radodarnost in plača dovtipnim šaljivcem pijačo, «pa ne zato, da bi ga volili». Radodarnost je zelo lepa stvar, in vemo, da je liter najboljša Kregarjevo priporočilo, vendar mu svetujemo, da naj rajše po volitvah plačuje pijačo, ko bodeta vročina in žeja večja. Prijetno bi mu gotovo ne bilo, če bi se mu to volilno rokodelstvo ustavilo in bi moral v zaporu čepeti tisti čas, ko njegov protikandidat Hribar ne bo na Dunaju skorjic jedel.

Kdo je na Slovenskem naroden? Kdo ni? — Rdeča internacionala je že davno na najslavesnejši način ekskomunicirana po buržoazijskem časopisju, da je klerikalizem breznaroden, o tem smo

čitali že dolge povesti v «Sl. Narodu», da je liberalizem izdal in omadeževal slovenski prapor s svojo nemško zvezo, vemo vsi prav dobro, saj Slovenec ne izhaja zaman. Ubogi narod slovenski, glej frazeologija meščanskih časopisov te je oskubila vseh narodnjakov. In vendar ne obupaš? Zdi se mi, da ti še celo dobro dene, da se ne gnete preveč uši po tvojem životu. Uši, ki jih tudi za narodnjake kličejo.

Kdo je Marxisti? vprašuje «Slovenec», ko konstatira, da stvaritelj češkega realizma prof. Masaryk ne priznava marxizma. Nevednost nezakrivljena ni nič slabega; samo razobešati se je ne sme na vidne prostore mimoidočim na veselje. «Slovenec» v pouk bodi povedano, da Masaryk nikoli marxist ni bil in da v tem, četudi sedaj ni, ni nič novega. Masaryk je kritično predelal pred vsem Humejev (Hjumov) skepticizem, Comtovo pozitivistično filozofijo in Marxov gospodarski materijalizem in si ustvaril samosvojo realistično podlago političnega in socialnega sistema, ki se — v teoriji različni — v bistvenih praktičnih posledicah zлага z nauki socialne demokracije. Prispadal ni socialno-demokratski stranki nikdar, pač pa je voditelj bližnje ji češke napredne stranke. Kot znanstvenik slovi za najtemeljitejšega kritika marxizma, kot praktični politik velja za dostojnega protivnika socialne demokracije. Z Masarykom argumentirati proti socialni demokraciji je prilično tako nesmiselno, kot z Budo proti krščanstvu. «Slovenčev» vprašanje bi mi formulirali takole: Kdo je v katoliški cerkvi še kristijan?

Kaj vse nismo? «Tagesposta» trdi, da smo ravnotako veliki Slovani kot Hribar. «Edinost» nas istočasno preklinja kot grobokope in izdajalce naroda. Če bi poslušali te dolgočasne filozofe, bi res ne vedeli, kaj smo. Nismo Slovani Hribarjeve sorte, nismo izdajalci, kot si jih najivna «Edinost» predstavlja, celo «rodoljubni narodnjaki» nismo, ker nam doslej še nihče ni nadel te psovke — čisto navadni Slovenci smo!

Dvojna mera. Dobri in najivni ljudje imajo veliko veselje, ko trga «Simplicissimus» smešno nemško rodoljubje in ga izpostavlja zasluženi ironiji in satiri. Slovensko rodoljubje — rodni brat nemškega rodoljuba — pa se jim zdi resna stvar, tabernakelj, ki se ga dotikati ni dovoljeno.

«Slovenski Narod», ki je videl na nedeljskem shodu same liberalce, nas hoče poučevati, da je shod sklican samo za pristaše narodno-napredne stranke in da sodrug Kristan ni bil opravičen, zahtevati besedo. Hvala za pouk; čitati znamo sami. Kristan pa tudi ni storil nič drugega, nego konstatiral je, da se liberalci ne upajo dati besede nasprotniku, dočim je na socialno-demokratskih shodih vedno dana priloznost nasprotnikom, da govore. Dr. Kokalj je tako naglašal vprašanje, ali želi «kak volilec narodno-napredne stranke besedo», da se ne more reči nič drugega, kakor: Bali so se, da bi zinil kak socialni demokrat. Tavčar je razkladal, da socialnih demokratov ni v Ljubljani, Kokalj je moral biti drugega mnenja. Najznačilnejša pa je surovost, katero je vzbudila med liberalci Kristanova dosti nedolžna opazka.

Liberalni voditelji so se lani sami prepričali, da znajo socialni demokratje na shodih taktino nastopati. Če so jim torej v nedeljo a priori odrezali besedo, jih ni mogla skrbeti dostojnost shoda, ampak bali so se stvarne polemike. Taka je reč. «Slovenec» pravi v svojem poročilu o liberalnem shodu, da se je obč. svetnik Turk zakadil v Kristana in ga rinil ven. Resnici na ljubo konstatiramo, da je gospod Turk šele v predobju pristopil k sodrugu Kristanu in je samo skušal opravičiti vedenja tistih svojih somisljenikov, ki so pehali in suvali. Gospod Turk je to sam označil za surovost. Nočemo, da bi se komurkoli godila krivica zaradi nas.

«Naš List» neprenehoma prorokuje, seveda o izidu volitev: Tukaj bo izvoljen ta, tam pa oni. Jasnovidec je. Ljudje včasih vprašujejo: «Naš list — čegav list? — I ne, list prorokov Jezaje, Jeremije in Elije.

Sociološko društvo se je osnovalo — pa ne v Ljubljani — temveč na Dunaju. Postavilo si je za nalogo, da s predavanji in diskusijami zanese znanje o socioloških vprašanjih tudi v najširše kroge. — To društvo bi bilo treba predvsem povabiti k nam na Slovensko, zlasti v Ljubljano in sicer na stalno bivanje. Čez kakih deset let bi naš filister že morda vendar kaj vedel o bistvu in ciljnih socializma. Danes o tem z našimi ljudmi niti govoriti ni moči, kajti dopovej kaj slepcu o barvah!

Fraze. V sobotnem «Narodu» je zagrešil neki «Korotanski» članek, ki ga ne bi sprejel noben urednik v svoj list, ako ni najskrajnejša suša za rokopise. In se tedaj bi ga vsaj toliko popravil, da bi bil spodoben za tisk. Pri «Narodu» niso tako izbirčni. Članek udriha po socialistih in to zadostuje. Ali kaj, ko udriha neumno! Kdor ga je čital, si je mislil najprej: Proklet strah imajo pred socialisti! Pa jih je bilo menda malo, ki so ga sploh prečitali, ker je bil dolgočasen na smrt. Prav frazersko je začel z želodcem in z narodnostjo, nadaljevanje pa je bilo sestavljeno iz napočnih citatov iz posameznih, po priljubljeni perfidni metodi iz celih govorov ali sestavkov iztrganih izrekov. Jurist, ki se je hotel vaditi v slogu, zaničuje želodčno vprašanje. Mi pa ne, in nas tudi čisto nič ni sram, povedati, da se nam zdi vprašanje

želodca najvažnejše v splošnem in še za Slovence v posebnem. In še enkrat priznamo, da se nam zdi neskončno smešno zanešeno povdarjanje narodnosti brez socialnega, brez materialističnega dela. Kadar se izkaže navdušeni Korotanski čarovnika, ki pridelava naravo tako, da bodo ljudje lahko živeli in delali brez materialnih potreb, pa zapojemo drugo pesem. Za sedaj je pa stvar taka, da je hrana prvi pogoj organskemu življenju in če njemu ni zadoščeno, je tudi konec vseh idealov. Farizeji so tisti, ki obljubujejo narodu zlato bodočnost polno narodnih simbolov in idealnih pravic, zaničujejo pa njegovo najprvotnejšo pravico, pravico do življenja. Saj tudi mi nismo zaljubljeni v vprašanje želodca; ampak krivi nismo, da imamo želodce ter da nočejo funkcionirati ne glave, ne mišice, dokler kruli želodec svojo obtoževalno melodijo. Prva narodna dolžnost je, rešiti narod vsakdanje skrbi za kruh. To je začetek vseh idealov. Z rešitvijo materialnega vprašanja stopi želodec popolnoma v ozadje in tedaj se ni bati, ne za etiko, ne za estetiko, pa tudi ne za narodnost. Gospodje pa rešujejo neprenehoma **narodnost, narod** pa lahko pogine lakote in mrazu. Po vsej pravici lahko trdimo, da je socialna demokracija ne le narodna, ampak edina narodna stranka, kajti le ona dela za blagostanje, za življenje naroda, drugi pa delajo — za muzej, izvzemši seveda tiste, ki deklamirajo od jutra do mraka «narod, narod, Slovenci, Slovenci», a smatrajo sebe in par svojcev za ves narod, za vse Slovence.

S splošno in enako volilno pravico krošnjarijo sedaj klerikalci in liberalci. Vsi so naenkrat njeni navdušeni pristaši. Pokličimo si vendar nekoliko preteklost v spomin. Klerikalci so se oglasili v državnem zboru za splošno in enako volilno pravico, ko je bilo izpoznati iz vehementnega nastopa delavcev, da je ne zaustavi nihče več. Liberalci so bili proti njej do zadnjega hipa. Klerikalci so glasovali za enako volilno pravico v parlamentu, ker so menili, da povečajo z nje pomočjo svojo politično posest; reklamirali so jo — zelo teoretično — za Ljubljano, ker mislijo, da bi s kakršnokoli izpremembo volilne pravice, ložje prišli v občinski svet. Kdaj pa so se ti oglasili za splošno in enako volilno pravico v občinah, ki jih imajo s pomočjo privilegija v svojih rokah.

Liberalcem ne pomaga noben izgovor, da so hoteli preprečiti samo neugodno volilno reformo, da so pa bili vedno prijatelji splošne in enake volilne pravice. To ni resnično. Prvi Tavčarjev govor v parlamentu je meril proti enaki volilni pravici. Zakaj pa je ljubljansko delavstvo demonstriralo pod njegovimi okni? Dr. Triller se je 29. novembra 1905 izrekel za splošno in enako volilno pravico; decembra pa so liberalci sklicavali shod zaupnikov, da se šele pogovore, kakšno stališče naj zavzamejo napram volilni pravici. Dr. Tavčar je glasoval, ko je bil že sprejet premeseni liberalni program, za pluralno volilno pravico. To so enostavna fakta. Iskreni prijatelji splošne in enake volilne pravice so bili samo socialni demokratje, ki so se zanj bojevali, ko niso imeli niti pol zastopnika v parlamentu in ki so končno s svojim bojem prisilili vlado, da je predložila svoj načrt. Brez delavstva in brez socialne demokracije bi imeli še danes lepi konfučni parlament, ki smo ga imeli doslej.

Slovenci izven Kranjske se navdušujejo za Hribarjevo kandidaturo. Z velikanskim ponosom je to proklamiral predsednik nedeljskega shoda strmečim poslušalcem, katerim je prečital telegram celo iz Zagreba. Pa kaj to! «Slov. Narod» je objavil v petek med svojimi brzojavkami celo eno iz Trsta, kjer pozdravlja — strmite, ljudje božji! — kar celo omizje kandidature programa Hribarja. Celu omizje, pomislite, bratje! Na mizi stoji v litrskih steklenicah črn istrijanec, jezik se razveže, navdušenje stopa v glave in zmogovito jih prezame misel, da morajo storiti nekaj velikega, nekaj epohalnega. Nekaj — nekaj... ali kaj? Tu se zglašijo ime Hribar in to pomeni toliko, kakor «Heureka!» Ga že imaje. Eden pohiti na pošto in odda za Ljubljano telegram. In «Slovenski Narod» — ga tiska...

«Slovenec» je v soboto zdrsnil s klavnim dovtipom čez vest, da je med Nemci in klerikalci neki tehtelmehtel za državnozborske volitve. Zakaj ne pove naravnost, ali imajo klerikalci kak ugovor z Nemci ali ga nimajo? In na kakšni podlagi? Ker klerikalci Nemcev pač ne bi mogli odškodovati pri državnozborski volitvi, je le mogoče, da jih plačajo v deželnem zboru. Doslej je smatral «Slovenec» zvezo z Nemci za neodpušljiv greh in zaradi tega bi bilo zanimivo, izvedeti, kaj je na stvari. Ali so klerikalci tudi zmožni takega greha? Nam je sicer vseeno, kako se združujejo klerikalci in kako se koalirajo ljubljanski Nemci. Ali za poslednost klerikalcev bi bil tak ugovor vsekakor značilen, za Nemce, ki so hoteli vedno veljati za «fortschrittlich» in «freisinnig», bi bil pa tudi kompromis kompromitiranje.

Žrtev denunciacije. Sodrug Anton Oražen z ljubljanskega južnega kolodvora je kazensko prestavljen v Lienz na Tirolsko. Ker se je živahno udeleževal strokovnega in političnega življenja, je bil že dalj časa trn v očesu gotovim denuncijantom, ki se zbirajo v krščansko-socialnem «Verkehrsbundu», kateremu načelujeta skladiščna mojstra Pip in Taškar. Razmere, ki vladajo na ljubljanskem

južnem kolodvoru so naravnost neznosne. Lani je bilo poklicanih večje število sprevodnikov, in organizacija je lepo razvijala. To pa »krščanskim« ni dalo miru in pokoja in oprijeli so se najpoglednejših denunciacij, da bi s pomočjo od zgor zdrobili našo organizacijo. Razumljivo je, da beži ob takih razmerah vse od tod. Razmere pa se ne bodo zboljšale, dokler bo ostala v Ljubljani denuncijantska zalega, ki se imenuje »Verkehrsbund«. Te pa bo kmalu konec, kajti kar je pametnih in poštenih železničarjev, obračajo hrbet tej zvezi hinavcev.

Ni časa! »Učit. Tov.« piše: Nekje na Kranjskem je šola, kjer so imeli doslej vsako leto prvo obhajilo meseca maja ali junija. Sedaj pa so odredili tamkajšnji prečastiti gospod katehet, da bo prvo obhajilo še ta mesec, ker ne bo pozneje časa za pripravo, zakaj meseca maja so volitve v državni zbor, in prečastiti gospod katehet morajo zamenjati pedagogiko s politikom. To je le skromen dokaz, kako resno smatrajo nekateri prečastiti gospodje kateheti svojo službo. Prvo obhajilo je lahko danes ali jutri, otroci naj bodo pripravljene ali ne — samo da služijo prečastiti gospod umazani klerikalni politiki, pa je izpolnjena njihova stanovska dolžnost. In to še posebej tedaj, ako so ta prečastiti gospod nastavljeni samo kot katehet! Kaj bi se zgodilo s komurkoli izmed nas, če bi se ravnal po tem sijajnem vzgledu zvestega izpolnjevanja stanovskih dolžnosti? Naj nam odgovorita »Slovenec« in »Domoljub«!

Za »Kočevskega vojvodo«, kneza Auersperga, agitirajo po Kočevskem tako, kakor bi moral propasti svet, ako bi ostala zbornica poslancev brez njega visokosti. Klerikalci kandidirajo proti njemu profesorja Obergfölla, kateremu so hoteli priti tudi dunajski agitatorji na pomoč. Godilo se jim je pa prav slabo, kajti pristasi visokorodnega kneza so pozabili vso plemenitost doma in so napadli klerikalne agitatorje kar po vzoru Buffalo Bila. Steckler, ki je prišel delat propagando za Obergfölla, se ni mogel niti z železnico pripeljati do Kočevja, ampak je moral izstopiti nekoliko postaj prej. Vsa teroristična sredstva, ki so jim na razpolago, rabijo Auerspergovi kortesi, da bi zastrašili nasprotnike. Toda če se zboje klerikalci, se ne preplašijo socialni demokratje, ki bodo oddali svoje glasove za sodruga Sitterja in si ne bodo dali dopovedati od županovega volilnega odbora, da je knez turjaški najboljši kandidat za delavsko ljudstvo. V volilnem oklicu, ki ga je izdal Loy, se pripisuje Auerspergu toliko zaslug, da se mora pač sam popraskati in vprašati, ali ne spi, ako čita tisto bahanje. Pravijo, da ga pozna vsakdo. Seveda se ga pozna! Fevdalec je od pete do glave. Zato imajo knezi in grofi prav, če ga volijo. Delavci si pa že znajo izbrati primernejšega kandidata.

Tržaški Kruševan je ime, katero si je pridobil narodnjaski razgrajec dr. Mandić v Trstu. Izbral si je nalogo, uničiti v Trstu in v okolici socialno demokracijo; a ker mu kljub akademienemu naslovu primanjkuje argumentov, se poslužuje sredstev, ki so bolj navadna v zakotnih oštarijah Starega mesta, kakor v olikani družbi. Na škedenjskem shodu v nedeljo se je studilo njegovo in njegovih pristašev ravnanje tudi narodnjakom. Ker ne marajo posezati v tisto blato, katerega se nad vse rad poslužuje tržaška kopija ruskega aranžerja pogromov, mu ne moremo plačati z enakim denarjem. Tržaški sodrugi pa mu bodo dali priložnost, da dokaže na pristojnem mestu, če so podkupljeni od poljske zlahte in če zro delavcem flike, kakor pravi lepi Mandićev žargon.

Društvene vesti.

Predavanje v Trstu. »Ljudski oder« priredi v sredo, 24. t. m. in v četrtek, 25. t. m. dvoje predavanj v veliki »Delavskega doma«. Predmet: »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura«. Predava sodrug Ivan Cankar, slovenski pisatelj. Začetek predavanj ob 8¹/₄ uri zvečer. Pričakovati je obilne udeležbe.

Dopisi.

Besnica na Gorenjskem. Čudne razmere vladajo pri nas. Teško jih je razumeti. In županstvo imamo, ki je tudi klerikalno. Župnika imamo, ki je seveda klerikalen. Prebivalstvo občine pa je tudi tako. Ali v laseh so si, da je kaj in bojev ni konca ne kraja. Sedaj so vložili ljudje na škofa prošnjo, naj prestavi župnika. Za ilustracijo razmer je ta prošnja zanimiva. Povedati pa je treba, da je med ljudstvom kakor poysod, kjer je vse klerikalno, velikanska nevednost, zato se pokaže tudi marsikak dogodek v čisto nepravilni luči. Ne da bi se identificirali s prosilci, ki nimajo z nami nič skupnega, objavljamo glavno vsebino pisma, da se vidi, kakšne sadove rodi klerikalizem po deželi.

Prezvišeni gosp. knezoškof!

Podpisani se predrznemo, Vaši Prezvišenosti poročati sledeče: Kakor Vam znano, imamo pri nas za dušnega pastirja — župnika g. Franc Pokorna, s katerim smo pa zelo malo zadovoljni, ker je tako sovražen proti faranom, da se vsaki boji predenj priti s kakšnim opravkom. Ako je kak

bolnik v fari in pride kdo ponj, da ga previdi, ga ozmerja in vpije: »Zakaj ravno zdaj, ko imam toliko opraviti? Zakaj nisi poprej povedal? Mora se priti kdove kolikokrat po njega, preden gre k bolniku. Tako je pred nekaj leti umrl star mož. Prišli so po njega večkrat, pa ni hotel, češ, da je pijan in nazadnje je brez sv. zakramentov umrl, pa je šele mrtvega s sv. oljem mazilil. Ravno pri tej hiši je nekaj let pozneje umrl 14 l. fant; prišla je mati 7krat po njega, da ga previdi, pa ni hotel iti in fant je umrl brez sv. zakramentov. Ravno tako se je zgodilo še pri enem. Šli so po župnika po noči k Sv. Joštu, a ni hotel iti, češ, kaj bo neki tak revež imel greha? Njegov crkovník in organist je pa njegov pes, pa psa ima gospodar rad, ako ga uboga, ali on ga pa sovraži iz dna srca, akoravno ga vse uboga in mu naredi vse, kar zahteva. Sedaj ga hoče še iz službe spraviti, ter se laže in pravi, da je pijanec in da ga ne more več rabiti, kljub temu, da že službuje tukaj kot organist 38 let in kar mežnari, je 24 let po njega očeta smrti. Pred sedmimi leti je vzel crkovniku ključ od cerkve iz mežnarije, da ni mogel 2¹/₂ dni nič zvoniti, in potem so prišli g. župan in ključarji v župnišče in prašali, zakaj da ne zvoniti. Jim je odgovoril, naj pa zvoniti. Rekli so. Saj ne more, saj nima ključa. Odgovoril jim je: Ali sem jaz vaš pudel? Med tem je ključ sam prišel v crkvena vrata. To dela samo zato, da bi crkovnika še farani začeli črtiti in sovražiti. Lansko leto je crkovniku zaklenil zvonik cel mesec ter ga potem obdolžil, da je uro pokončal. Čez mesec dni so nekateri farani najeli želez. delavca Kovača, da je zvonik s silo odprl in mu je pri tem se en želez. čuvaj pomagal, za kar ju je župnik tožil ter so se vršile tri obravnave in p-zvanih je bilo kakih osem ali devet prič, zraven tudi župan. Bila sta pri zadnji obravnavi kazni oproščena in župnik je pota plačeval za priče. Pred nekaterimi tedni, ko je župnik crkovniku službo odpovedal, za kar so se pa farani za njega potegnili, se je na prižnici zgrozil ter vpil: »Tako, zdaj sem jaz vaš pudel in crkovnik pa frakelj.« Pa saj na prižnici ne oznanjuje božje besede, ampak samo občinski odbor graja in zabavlja, zato ker mu vse ne privoli ter raditega pravi, da se pri sedanjih volitvah ne sme več ta župan voliti, ker ni verskega značaja, kljub temu da ima naročene tiste liste, katere Vaša Prezvišenost zahteva, namreč »Slovenca« in »Domoljuba«. Za cerkev se on malo zmeni za olepšavo, njemu je bolj mar župnišče in njegova stala in so mu bolj mar krave, kakor Bog. Lansko leto je vzdignil konkurenčno obravnavo za popravo župnišča, hleva in napravo nove kapnice, kateri stroški bi bili znašali 3000 K. Privolili so mu vse, razun da se v pritličju ne smejo okna in sedanjih kamni izbiti, s tem pogojem, da se bo kapnica napravila na mežnarijski strani in da bo crkovnik ravno to pravico imel do vode, kakor župnik. Zato je rajši popustil vso konkurenčno obravnavo ter sam na svoje stroške napravil kapnico in na drugi strani župnišča iz same nevoščljivosti in sovraštva do crkovnika, da bode sam vodo zajemal. Neko žensko iz fare je tudi v župnišču brcnil v zadnjo plat pred par leti, ker sta se sprla zaradi bere. tako da je čutila več let in je morala iskati pri zdravnikih pomoči. Ker pa on hoče mežnarja po sili odstraniti, ker smo mi vsi žnjim zadovoljni in hočemo, da še ostane, zato ponižno prosimo možje in ženske, da, ako je mogoče, da nam župnika prestavite, ker so ljudje že zaradi njega ob vero prišli in mu nobeden nič ne verjame, ker samo z lažmi hoče vse premagati in z njegovim zabaviljanjem na prižnici.

Kdo ima prav v tem prepiru, naj preiskujejo tisti, ki so poklicani v to. Spor, ki se vleče že leta, pa dokazuje, da je klerikalizem velikanska nesreča za naše ljudstvo in prava kulturna naloga je, da se razbije njegovo moč.

Iz Velenja. V Velenju je sklicala 7. t. m. klerikalna kmečka zveza, v Družmirjah pri Šošanju 14. t. m. narodna stranka svoj volilni shod, na obeh shodih so se ubogemu kmečkemu ljudstvu laskali njegovi liberalni in klerikalni »prijatelji«, ki se pa svojega prijateljstva domislilo le enkrat vsakih šest let: Kedar se bližajo volitve. Vsaka obeh strank je na svojem shodu čitala register grehov druge stranke, kar je bila obema kaj lahko, kajti ena kot druga ima toliko hinavščine na svoji vesti, da se iz nje ne vidi. Če se dva umazana lonca drug ob drugega bijeta, se navadno oba razbijeta. Zanimanje za socialno-demokratskega kandidata zlasti med kmečkim ljudstvom zelo napreduje, kar se bo točno pokazalo tudi 14. maja. Volite vsi Vidmarja!

Shodi.

Medvode. V nedeljo popoldan je bil volilni shod v gostilni pri Jesihu, katerega se je udeležilo do 200 ljudi. Otvoril ga je sodrug Bartl. Govoril je sodrug E. Kristan. Par klerikalnih razgrajcev je hotelo motiti zborovanje, pa so jo kmalu odkurili in shod se je izvršil na splošno zadovoljstvo poslušalcev, ki bodo glasovali za sodruga Josipa Petriča.

Najnovejše vesti.

Dunaj, 23. aprila. Učni minister Marchet je nastopil v Schwechatu kot kandidat pred volilci. Dejal je, da je dosegel v delegacijah glede doda-

vanja za vojsko ugoden sklep za Avstrijo. On ni za ločitev od Ogrske. Položaj Nemcev v Avstriji je označil za jako težavnega ter je zagovarjal združitve vseh Nemcev v bodočem parlamentu.

Prag, 23. aprila. Česar je obiskal Klarovo oskrbovalnico za slepce, potem je bil v deželnem svetu, kjer sta ga nagovorila predsednika Lobkovic in sekcijnska načelnika Prasek in Schreiner.

Budimpešta, 23. aprila. Kosutovo glasilo »Budapesti« piše ostro o Beckovih izjavah glede nagodbe in pravi: »Ali nagodbo, ki varuje ogrske interese do 1917 in potem našo gospodarsko samostalnost, ali pa nič nagodbe. Beckov govor obsega tudi pol žuganja; tudi Ogrbi ni imeli v tem slučaju orožja pa bi se morali odločiti, da pretrpe in premagajo tiste težavne čase.«

Budimpešta, 23. aprila. Tukajšnji listi poročajo značilen dogodek, ki se je pripetil pred nekaj dnevi v tukajšnji vojašnici honvedskih huzarjev. V trenutku, ko je nadvojvoda Jožef prišel inspiciat, se je obesil neki rekrut. Nadvojvoda je osebno odredil najstrožjo preiskavo. Na poziv, da se naj oglasi, kdor ve kaj bližjega o samomoru, se je javil razvodnik in trije huzarji, ki so izjavili, da so ritmojster Hüttner, nadporočnik baron Kemeny in stražmojster Kun pretepavali vojake in sploh nečloveški ravnali z njimi. Nadvojvoda je zahteval, da se mu predlože vsi zapisniki preiskave.

Trst, 22. aprila. Upravni odbor Stabilimento Tecnico Triestino je povodim petindvajsetletnice, odkar se je ustanovil kot akcijska družba, zasnoval fond 100.000 kron, iz katerega bodo prejemale pomoči potrebni delavci podpore. Jubilejni dan je bil ob polni mezdi dela prost.

Reichenberg, 23. aprila. Štrajk v tekstilni industriji je končan.

Zagreb, 23. aprila. Občinski svet Nove Gradiške je vlada razpustila.

Cetinje, 23. aprila. 400 oboroženih ljudi pod vodstvom majorja in stotnika je udrlo v mesto Nikšić ter demoliralo tiskarno lista »Narodna Misao«.

Peterburg, 23. aprila. Desničarji so predlagali, naj dum a obsodi politični boj revolucionarjev. V sled tega so nastali burni prizori. Predlog je bil odklonjen z 224 proti 128 glasom.

Peterburg, 23. aprila. V Kijevu hodijo čete takozvane bele garde po mestu in pretepavajo žide, ki zapuščajo mesto v stralu pred pogromi.

Peterburg, 23. aprila. Predsednik dume Golovin je dobil več smrtnih obsodb.

Peterburg, 24. aprila. V sled včerajšnje Golovinove avdijence se je preložila razprava o interpelaciji glede teroristev. Centrum in zmerna levica se na vso moč trudita, da bi se ta interpelacija sploh odložila z dnevnega reda dume, dočim se skrajna levica in skrajna desnica temu odločno upirata.

Peterburg, 23. aprila. V pisarni Palmske tobačne tovarne je nastal po siloviti eksploziji požar. Iz lokala je prihitel dijak s težkimi opeklinami na obrazu. Djak je odklonil vsako pojasnilo o vzroku eksplozije, ki je bržčas nastala vsled neprevidnosti s strelivom.

Varšava, 23. aprila. V Zychlinu je umorjena cela iz 7 članov obstoječa družina židovskega kovača.

Lodz, 23. aprila. Sinoči je bil na cesti napaden voz, v katerem je sedel davčni uradnik s štirimi vojaki. Imel je 4925 rubljev. Napadalcii so vrgli bombo, ki je eksplodirala, ter so streljali. Trije vojaki so bili ranjeni, eden ubit. Denarja so se polastili.

Varšava, 23. aprila. Dva vojaka in 1 polic. nadzornik so bili na ulici ustreljeni.

Pariz, 23. aprila. Protimilitaristična liga je izdala oklic na vojake, naj v slučaju generalne stavke, ki je predigra revolucije, odreko častnikom pokorščino. Policija je takoj odstranila lepake.

Pariz, 23. aprila. Pod predsedstvom drž. tajnika grofa Posadowskega se je sestel v notranjem uradu gospodarski odsek, ki naj pripravi provizorični trgovski dogovor z jedinjenimi državami.

Toulon, 23. aprila. Požar je uničil v arzenalu delavnice, šolo torpedovskih častnikov in več skladišč. Dvajset vojakov je poškodovanih, trije težko. Škoda iznaša več milijonov.

Madrid, 23. aprila. Doslej je izvoljenih 260 vladincev, 7 demokratov, 4 neodvisni, 15 karlistov in 50 republikancev.

Sofija, 23. aprila. Včeraj sta bila dva shoda, socialistični in dijaski. Na prvem so govorniki priporočali ostrejši boj proti vladi. Tudi na dijaskem shodu je bila večina socialistična in so govorniki ostro prijemali osebno vlado knezovo.

Kairo, 23. aprila. Množica je naskočila tramvajske vozove, ki naj bi bili vozili kljub stavki. Naredila je mnogo škode. Anglesko vojaštvo je konsignirano. Po mestu hodijo patrolje.

Kairo, 23. aprila. Štrajkujoči izvozkii so napadli nekaj voz cestne železnice in jih poškodovali. — Štrajk izvozkii je končan; tudi difference med tovernimi vozniki in delodajalci so poravnane. Po mnenju notr. ministrstva so imeli pri vsem tem gibanju nacionalisti svoje prste vmes.

Sodrug, somišljenik! Zahajajte le v
tako gostilne,
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. Agitujte „Rdeči Prapor“!
povsod za

Umetnost in književnost.

Za bodočo gledališko sezono je obljubil Iv. Cankar novemu odboru dve novi drami. Vrhutega preloži Molierevega klasičnega «Tartuffa» in Hauptmanove epohalne «Tkalce» za slovenski oder.

Odbor «Dramatičnega društva» ni po volji «Slovenskemu Narodu», ker sta izvoljena vanj sodrug dr. Dermota in E. Kristan. Po «Narodu» je dramatično društvo liberalno, zato sodijo samo liberalci v odbor. Sodrug dr. Dermota in Kristan se nista prav nič silila v odbor, ampak sta sprejela odborništvo, ko sta bila izvoljena, ker smatrala gledališče za umetniški, kulturni zavod in mislita, da odločujejo tam druge, kakor politične kvalitete. Tudi naše mnenje je, da mora stati gledališče izven politike, ako naj izvršuje svoj poklic in se razvija. Kakor je bilo videti na občnem zboru, so bili udje «Dramatičnega društva» družega mnenja, kakor «Narod», pa je zato tudi upati, da se upre odbor vsakemu poskusu, podrediti gledališče kakršnim si bode političnim ambicijam. Le tako bode slovensko gledališče to, kar mora biti.

Gledališče in delavci. V Pragi bodo na predvečer prvega maja v vseh gledaliških slavnostnih predstavah za socialno-demokratsko delavstvo. Igra se: V narodnem gledališču Smetanova opera «Tajnost»; v Pislčkovni areni na Kralj. Vinogradih «Sluga svojega gospoda»; v «Uraniji» v VII. okraju «Marejša»; v «Ljudskem gledališču» v VIII. okraju «Izgubljeni raj»; v Švandovi areni na Smihovu «Potopljeni zvon». V vsakem gledališču bode pred predstavo slavnosten prolog in živa slika. Treba se bode pač še marsikaj naučiti od Čehov.

Strokovni pregled.

Zveza nemških kovinarjev je štela koncem preteklega leta 336.075 udov. Tekom leta se je zvišalo število za 75.383 oseb. Med vsemi udi je 14.972 žen. Ta zveza je sedaj najmočnejša strokovna organizacija na svetu.

Izkaz prostovoljnih darov.

Tržaški volilni sklad: Stofla, pek, 56 vin., Kermolj 1 K 2 vin., Igljč 4 K, Klinc 7 K, Stock 1 K, N. N. 40 vin., skupaj 18 K 98 vin.

Vsaka ponoreba in ponatis je kazalvo.
Edino pravi je
Thierryev balzam
le z zeleno znamko nune, — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 4 52—22
Thierryevo centifolijno mazilo
proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.
Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.
Naročila se naj naslovljajo na:

Čekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.
Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Občno konsumno društvo v Idriji sprejme štacunskega hlapca

mladega in močnega. Plača po dogovoru, vstop takoj. Ponudbe na predstojništvo. Navede naj se se dosedanje službovanje, starost in stan (oženjen ali samski).

Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:
Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapiskov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: **Nekaj kulturnih zavodov slovenskih**, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: **Prešernov spomenik**, obsejajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijatejja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnistvu «Naših Zapiskov» v Ljubljani.

I. S. Machar: **Magdalena**, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: **Občina in socializem**, 70 vin.

P. Mihalek: **Iz nižnj življenja**, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:

Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Šešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — **Kranj**: Karol Florian, knjigarna. — **Jesenice**: Jakob Mesar št. 101. — **Trst**: Lavrenčič, Piazza Caserma. — **Trst Rojano**: Močnik, tobakarna — **Gorica**: Krebelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — **Reka**: Ricardo Camera, Corso 16. — **Nabrežina**: Ivana Belovič, tobakarna.

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simon & Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Kaj hočejo socialni demokratije
ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznanj s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošuri, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije 4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu „RDECEGA PRAPORA“.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi čas primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji
Novi državnozbornski volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.